

Academisch Medisch Centrum

Universiteit van Amsterdam

A large, stylized white 'C' shape is centered on a light pink, slightly tilted rectangular background. The 'C' is composed of two thick white curved segments that do not meet at the top and bottom, creating an open circle.

Deep Brain Stimulation voor dwangstoornis

Inleiding

Via deze folder willen wij u informeren over diepe hersen stimulatie ofwel Deep Brain Stimulation (DBS) voor patiënten met een dwang- of obsessieve compulsieve stoornis (OCS)

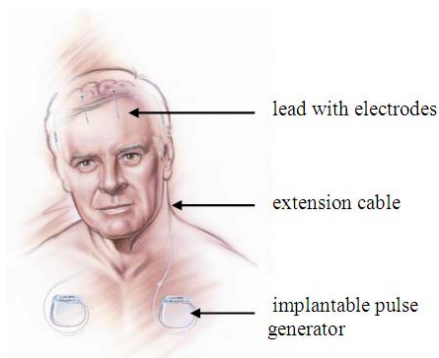
In deze folder wordt stapsgewijs uitgelegd wat de procedure van de behandeling inhoudt.

DBS voor OCS in het AMC

DBS is een behandeling voor mensen die lijden aan een OCS, indien met medicatie en gedragstherapie niet of onvoldoende resultaat wordt behaald (zie pagina 4). Uit onderzoek is gebleken dat gemiddeld 50% van de patiënten met een OCS positief reageert op DBS. DBS wordt al 12 jaar toegepast in het AMC en is sinds 2014 opgenomen in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) richtlijn en wordt volledig vergoed door de zorgverzekeraar.

Werking van DBS

DBS herstelt gezonde activiteit in de hersenen met behulp van elektrische stroom. Deze stroom wordt 24 uur per dag afgegeven door een neurostimulator (een soort pacemaker) aan twee geïmplanteerde hersenelektrodes. De stimulator en elektrodes zijn met elkaar verbonden middels 2 onderhuids geplaatste geleidingskabels (zie afb. 1).

Afb.1

Wanneer komt u in aanmerking voor DBS

Indien u minstens 5 jaar lijdt aan ernstige OCS en onderstaande behandeltrajecten hebt doorlopen met onvoldoende resultaat, komt u in aanmerking voor DBS

1. Tweemaal een behandeling met een SSRI (antidepressivum) in maximale dosis gedurende tenminste 12 weken.
2. Eenmaal een behandeling met clomipramine (antidepressivum) in maximale dosis gedurende tenminste 12 weken.
3. Eenmaal een behandeling met een SSRI in maximale dosering in combinatie met een atypisch antipsychoticum.
4. Eenmaal een behandeling met cognitieve gedragstherapie in combinatie met effectieve medicatie gedurende 18 weken.

Aanmelding bij AMC Psychiatrie

Uw behandelend arts of psychiater kan u doorverwijzen voor deze behandeling. Het is belangrijk dat in de verwijfsbrief duidelijk wordt aangegeven dat het om een behandeling met DBS gaat en dat uw medicamenteuze en psychotherapeutische voorgeschiedenis wordt meegestuurd.

Intake

Na beoordeling van uw verwijfsbrief wordt u uitgenodigd op intake gesprek. Tijdens de intake wordt door de psychiater de diagnose geëvalueerd en neemt deze nogmaals uw medicamenteuze en psychotherapeutische voorgeschiedenis met u door. Wanneer ook door onze psychiater OCS wordt gediagnosticeerd en deze vaststelt dat u geen baat meer heeft bij andere behandelingen zult u worden uitgenodigd voor een screeningsopname.

Screening

De screening gebeurt tijdens een screeningsopname van 2 dagen op de afdeling psychiatrie van het AMC. Tijdens de opname worden verschillende onderzoeken gedaan, o.a. (neuro)psychologisch- en lichamelijk onderzoek. Ook worden de voor- en nadelen van de behandeling met u besproken. Na afloop van de screeningsopname wordt door het behandelteam geëvalueerd of u in aanmerking komt voor behandeling met DBS. Als blijkt dat u in aanmerking komt voor behandeling met DBS, neemt u uiteindelijk zelf samen met het behandelteam de beslissing om wel of niet verder te gaan.

Indien u voor de DBS behandeling kiest, volgt een kennismakingsgesprek met de neurochirurg die de operatie uitvoert. Tijdens dit gesprek kunt u alle vragen die u heeft over de operatie bespreken. Tenslotte volgt een aparte afspraak bij de anesthesist.

Medicatiestop voorafgaand aan de operatie

Veel patiënten met OCS gebruiken bepaalde antidepressiva (SSRI's). Deze middelen verlengen de bloedingstijd, waardoor het risico op bloeding tijdens de operatie toeneemt van ongeveer 1% naar 2%. In overleg met uw psychiater kan er daarom voor worden gekozen tenminste 10 dagen voor de operatie het gebruik van deze medicatie te staken.

Operatie opname

U wordt ca. 4 dagen in het AMC opgenomen. De eerste dag dient ter voorbereiding op de operatie, op de tweede dag vindt de operatie plaats en de dagen erna dienen ter controle en herstel van de operatie.

De operatie

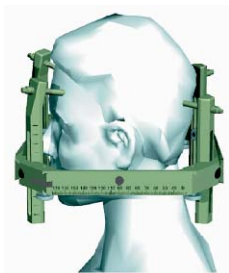
De operatie bestaat uit 3 fasen, u bent tijdens alle fasen onder algehele narcose.

Fase 1: Plaatsen van het frame

De arts plaats met schroeven een metalen frame op uw hoofd waarmee de coördinaten kunnen worden berekend waar in de hersenen straks de elektrode moet komen (afb.2).

Na het vastzetten van het frame wordt met behulp van een MRI-scan de juiste plaats voor het inbrengen van de elektrodes bepaald (afb.3).

Na het maken van de scan wordt u in bed naar de operatiekamer gebracht.

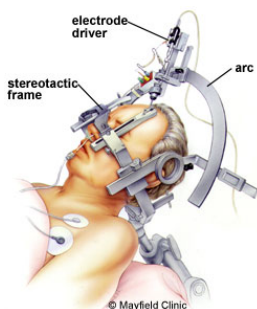
Afb. 2

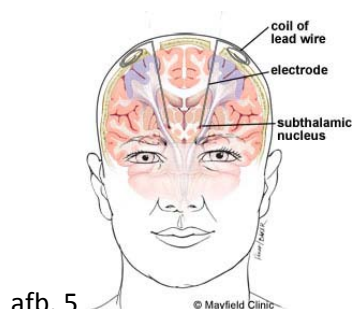
afb. 3

Fase 2: Implanteren van de elektroden

Nadat de voorbereidingen (fase1) zijn gedaan worden twee gaatjes in uw schedel geboord ter grootte van een eurocent. Dit gebeurt met een speciale boor die vanzelf afslaat zodra hij door uw schedel heen is. De boor kan dus de hersenen niet raken. De neurochirurg plaatst vervolgens de elektrodes in uw hersenen (afb.4). Na plaatsing wordt met behulp van röntgenfoto's geverifieerd of de elektrodes exact op de juiste plaats zijn geïmplantieerd (afb.5). Op de plaats waar de elektroden via het gaatje in de schedel de hersenen in gaan wordt een klein beetje haar weggeschoren. Bij de meeste mensen is het daarom niet te zien dat ze geopereerd zijn.

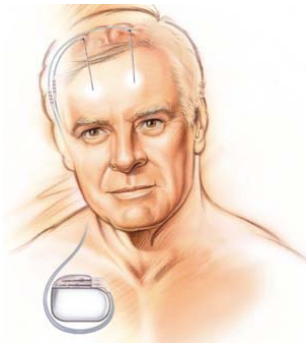
Afb. 4

afb. 5

Fase 3: Implanteren van de neurostimulator

Tijdens het derde deel van de operatie wordt de neurostimulator (afb.7) onderhuids rechts op de borstwand, onder het sleutelbeen geplaatst en met onderhuidse verbindingenkabels, via uw hals, verbonden met de hersenelektroden (afb.6).

Afb.6

afb.7

Complicaties

Er bestaat een kans van 2% op infectie van het geïmplanteerde DBS materiaal. Het geïnfecteerde DBS onderdeel zal dan operatief worden verwijderd om de infectie goed te laten genezen, alleen behandelen met antibiotica is niet effectief gebleken. Meestal betreft dit alleen de neurostimulator en de verlengkabels, maar in zeldzamere gevallen kan dit ook de hersenelektroden betreffen. Na 6-8 weken volgt dan een nieuwe operatie, waarbij her implantatie van een nieuw DBS systeem plaatsvindt.

Bij 1% van de operaties treedt een hersenbloeding op rondom de hersenelektroden. Gelukkig geven dit soort hersenbloedingen bij OCS patiënten vrijwel nooit merkbare verschijnselen.

Tenslotte kan het DBS systeem bij sommige mensen pijnklachten aan de verlengkabels in de hals of bij de neurostimulator op de borst veroorzaken. Ook kan er in de loop van de behandeling iets stuk gaan aan het DBS systeem. Een hersteloperatie kan dan noodzakelijk zijn.

Na de operatie: Het activeren en optimaliseren van uw DBS

2 weken na het plaatsen van de DBS, zal uw behandelaar de DBS aanzetten. Dit gebeurt d.m.v. een afstandsbediening die contact maakt met uw neurostimulator (zie afb. 8). Via de afstandsbediening worden de instellingen en werking van de DBS af gelezen en aan gepast.

Uw behandelteam zal in de volgende periode de stimulatie opbouwen om de voor u meest effectieve instellingen te vinden. U krijgt hiervoor wekelijks of twee wekelijks afspraken op de polikliniek van het AMC Psychiatrie

Afb. 8

CGT fase

Wanneer u verbetering van de klachten ervaart, starten we met een aanvullende Cognitieve Gedragstherapie (CGT). U werkt met deze behandeling aan een afname van uw resterende dwangklachten en het doorbreken van vermijding. Naast deze klachtgerichte therapie is er in de behandeling aandacht voor dag & nachtritme, dag invulling, relaties en seksualiteit. Na het afsluiten van de therapie bij het AMC Psychiatrie, zal de psychiater u, indien nodig, verwezen voor eventuele aanvullende therapie in uw eigen regio of terug naar de huisarts. Voor het aanpassen van de stimulatie blijft u 2-4 keer per jaar naar het AMC komen

Contact

Mocht u na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de afdeling psychiatrie van het AMC.

Indien u twijfelt of u in aanmerking komt kunt u ook terecht voor een second opinion.

AMC Psychiatrie
Meibergdreef 9
1105 AZ Amsterdam-Zuidoost
020-89 13502
Website: www.amcpsychiatrie.nl

Poli neurochirurgie:
8:30 uur - 17:00 uur
020-89 62500

Patiëntenorganisatie:

- De Angst Dwang en Fobie (ADF) Stichting
- www.Dwang.eu